

13.11.2014

Dnro 105/61/14

valtiovarainministeriö@vm.fi

Lausuntopyyntöne 10.10.2014 (VM105:00/2014)

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Valtakunnansyyttäjävirastolta lausuntoa otsikkoasiassa hallituksen esitykseksi laaditun luonnoksen johdosta. Pyydettyä lausuntona Valtakunnansyyttäjävirasto esittää seuraavaa:

Valtakunnansyyttäjävirasto pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Esityksen taustalla oleva tarve uudistaa Tullin henkilökisterien sääntelytapa yksityiskohtaisuuden ja täsmällisyyden osalta nykypäivän vaatimusten edellyttämälle tasolle on perusteltu samoin kuin ajatus siitä, että henkilötietojen käsittelyä Tullissa koskevat säännökset tulisi poliisin ja rajavartiolaitoksen tavoin koota omaan, erilliseen lakiin. PTR-viranomaisten operatiivisen yhteistyön ja rekisteritietojen tehokkaan yhteiskäytön kannalta on tarkoituksenmukaista, että henkilö-tietoja koskeva sääntely on mahdollisimman yhdenmukaista.

Valtakunnansyyttäjävirasto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että esityksen keskeisessä, henkilötietojen käsittelyä Tullissa koskevassa laissa tarkoitettujen henkilökisterien käyttöön liittyy merkittäviä perusoikeuskysymyksiä. Valtakunnansyyttäjävirasto pitää erityisen tärkeänä sitä, että näihin liittyvät laillisuusvalvonta-, koulutus- ja oikeusturvakysymykset otetaan huomioon riittäväällä vakavuudella.

Valtakunnansyyttäjävirastosta johdetussa, poliisin epäiltyjen tietojärjestelmän käyttöä, ohjeistusta ja valvontaa koskevassa esitutkinnassa on tullut ilmi merkittäviä järjestelmään liittyviä epäkohtia. Rekisterinpitäjänä toimiva Poliisihallitus on muun muassa rekisterien valvontaan liittyen tulkinut lakia niin, ettei poliisin sisäistä laillisuusvalvontaa suorittaville virkamiehille ole voitu myöntää oikeuksia järjestelmän valvontaan, koska he eivät ole henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 4 §:n 4 momentissa tarkoitettuja "rikostiedustelu-, rikosanalyysi- ja

13.11.2014

Dnro 105/61/14

tarkkailutehtäviin määrättyjä poliisin henkilöstöön kuuluvia”. Tulkinta on johtanut siihen, ettei rekisterin sisältöön ole voitu kohdistaa normaalia laillisuusvalvontaan liittyvää tarkastustoimintaa eikä seurantaa.

Jotta edellä mainitun kaltaisilta ongelmilta välttyttäisiin, tulisi lakiesityksen yhteydessä huolehtia siitä, että rekisterien sisällön ja käytön valvonnasta säädetään riittävän täsmällisellä ja yksiselitteisellä tavalla. Tämä on erityisen tärkeää niiden rekisterien osalta, joiden sisältöön rekisteröidyllä ei ole henkilötietolaissa säädettyä tarkastusoikeutta. Valtakunnansyyttäjänviraston käsityksen mukaan vähimmäisvaatimuksena voidaan pitää sitä, että lakiin sisällytetään maininta siitä, että sisäistä laillisuusvalvontaa suorittaville henkilöille on annettava vähintään luku-oikeudet kaikkiin laissa mainittuihin rekistereihin.

Muilta osin Valtakunnansyyttäjänvirastolla ei ole esityksen johdosta lausuttavaa.

Valtakunnansyyttäjä

Matti Nissinen

Valtionsyyttäjä

Juha-Mikko Hämäläinen